

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ
«Το τέλος της μεταπο-
λίτευσης σφραγίζεται
από την απαίτηση των
πολιτών για αλήθεια»
σελ. 12

Το βίαιο και οδυνηρό τέλος της περιόδου που άρχισε το 1974 «καρτογραφεί» στο νέο της βιβλίο, με τίτλο «Το τέλος της μεταπολίτευσης» (εκδόσεις Πατάκη), η πρώην υπουργός Μιλένα Αποστολάκη, ηρωτεύοντας παράλληλα ιδέες για την έξοδο της χώρας από την κρίση.

Το νέο σας βιβλίο έχει τίτλο «Το τέλος της μεταπολίτευσης». Πότε ήρθε αυτό το τέλος και τι σηματοδοτεί;

Η μεταπολίτευση κλείνει με τρόπο δραματικά οδυνηρό για τη χώρα, καθώς το τέλος της σφραγίζεται από την κρίση και τη ραγδαία φτωχοποίηση της ελληνικής κοινωνίας. Το γεγονός αυτό εμποδίζει τη νηφάλια αποτίμησή της. Γιατί η μεταπολίτευση είναι παράλληλα και 40 χρόνια αδιάλειπτης οικονομικής μεγέθυνσης, εκδημοκρατισμού και πολιτικής σταθερότητας. Με την κατάρρευση της δημαγωγικής αντιμνημονιακής ρητορείας και το τέλος των ψευδαισθήσεων κλείνει δραματικά ένας ιστορικός κύκλος που, όπως προανέφερα, έχει και θετικό περιεχόμενο. Η σημερινή ετερόκλητη κυβερνητική συμμαχία αναπαρήγαγε με οίστρο ό,τι αρνητικό μας κληροδότησε η μεταπολίτευση. Το κομματικό κράτος, τις πελατειακές σχέσεις και κυρίως τον λαϊκισμό και την ακραία δημαγωγία. Η περιδίνηση της χώρας μετά και τα δύο τελευταία χρόνια της κρίσης, κατά τα οποία όχι μόνο δεν τελειώσαμε με τα μνημόνια και την επιτροπεία αλλά ψηφίσαμε άλλα δύο μνημόνια τα οποία θα μπορούσαν να έχουν αποφευχθεί, αποτελεί το οδυνηρό υπόστρωμα του τέλους ενός ιστορικού κύκλου. Ας κρατήσουμε τα θετικά και ελπιδοφόρα αυτού του τέλους που είναι σημαντικά: α) Οι πολίτες δεν πείθονται με ψέματα και πλαστές υποσχέσεις, απ' όπου και αν προέρχονται. Οι διαψεύσεις τους, ιδιαίτερα την τελευταία διετία, ήταν πολύ οδυνηρές. β) Η παντελής απούσα στην έναρξη της κρίσης κοινωνική συναίνεση και συμφωνία φαίνεται να μην είναι πλέον ανέφικτη. Το τέλος της μεταπολίτευσης σφραγίζεται από την απαίτηση των πολιτών για αλήθεια και αξιόπιστες λύσεις.

Η χώρα μοιάζει να βρίσκεται ξανά σε φάση déjà vu, με την κυβέρνηση να λαμβάνει οδυνηρά μέτρα και τους δανειστές να καθυστερούν να υλοποιήσουν τις δεσμεύσεις τους. Γιατί νομίζετε ότι συμβαίνει αυτό;

Οι προεκλογικές δεσμεύσεις για σκίσιμο των μνημονίων, 13η σύνταξη κ.λπ. υποκαταστάθηκαν από το τρίτο και το τέταρτο μνημόνιο, που, παρ' ό,τι «αριστερά», είναι εξαιρετικά επώδυνα και επαχθή και ασφαλώς θα μπορούσαν να έχουν αποφευχθεί. Η κυβέρνηση με τακτικισμούς για εσωτερική κατανάλωση τάχα αντιστέκεται, τάχα διαπραγματεύεται ηρωικά, και στην ουσία με τις καθυστερήσεις της επιβαρύνει τη χώρα με μέτρα πολλών δισεκατομμυρίων, τα οποία ασφαλώς δεν θα είχαν επιβληθεί αν ακολουθούσαμε μια σοβαρή πολιτική χωρίς τυχοδιωκτισμούς. Η στρατηγική της τσάμπα αντίστασης, δηλαδή ψηφίζω νόμους αλλά δεν θα τους εφαρμόσω, ψηφίζω μνημόνια και νέα μετρά και στη συνέχεια δηλώνω ότι μπορεί και να μην ισχύσουν, είναι η επιτομή της αναξιοπιστίας που δυναμιτίζει κάθε προοπτική για την αναγκαία παρέμβαση στο χρέος. Είναι η στρατηγική της τσάμπα

Μιλένα Αποστολάκη, δικηγόρος, πρώην υπουργός

«Το τέλος της μεταπολίτευσης σφραγίζεται από την απαίτηση των πολιτών για αλήθεια και αξιόπιστες λύσεις»

ΣΤΗΝ ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΠΑΠΑΚΑΛΟΥ

ρήξης, με την οποία και κάποια στιγμή η κυβέρνηση θα οδηγήσει τη χώρα σε εκλογές.

Στο βιβλίο σας ασκείτε έντονη κριτική στην παρούσα κυβέρνηση. Ποιο είναι, κατά τη γνώμη σας, το στοιχείο που τη διαφοροποιεί από τις υπόλοιπες που κλήθηκαν να διαχειριστούν την κρίση;

Η διαχείριση της κρίσης από τα δύο μεταπολιτευτικά κόμματα εξουσίας, το ΠΑΣΟΚ και τη ΝΔ, ασφαλώς δεν αποτελεί ένα συνολικά επιτυχημένο παράδειγμα. Οι κυβερνήσεις μέχρι το 2015 προσπάθησαν να εισάγουν μεταρρυθμίσεις, απέτυχαν, χωρίς αποκλειστικά δική τους ευθύνη, να προκαλέσουν την αναγκαία κοινωνική συμφω-

νία, επεξεργάστηκαν ατελώς ένα εθνικό σχέδιο εξόδου από την κρίση. Δεν πολιτεύτηκαν όμως επενδύοντας στον δικασμό, δεν υποδαύλισαν νέα εμφύλια πάθη. Αντίθετα, οι δυνάμεις που συγκροτούν τον σημερινό ετερόκλητο κυβερνητικό συνασπισμό επένδυσαν με επικίνδυνο για τη συνοχή της κοινωνίας μας τρόπο στον δικασμό, χωρίζοντας τους Έλληνες σε πατριώτες από τη μια και προσκυνημένους από την άλλη. Σε αντίθεση, βέβαια, με τους λεονταρισμούς και τις δημαγωγικές εξαγγελίες, η παρούσα κυβέρνηση ψηφίζει και υλοποιεί μνημονιακές πολιτικές δηλώνοντας ότι ενδεχομένως ό,τι εφαρμόζει και ψηφίζει μπορεί στο μέλλον να μην ισχύσει, σε μια ιλαροτραγική διακήρυξη αναξιοπιστίας της

Η στρατηγική της τσάμπα αντίστασης, δηλαδή ψηφίζω νόμους αλλά δεν θα τους εφαρμόσω, ψηφίζω μνημόνια και νέα μέτρα και στη συνέχεια δηλώνω ότι μπορεί και να μην ισχύσουν, είναι η επιτομή της αναξιοπιστίας.

ίδιας αλλά και της χώρας. Η οικονομία βυθίζεται και η αναξιοπιστία αυτή τορπιλίζει κάθε δυνατότητα προσέλκυσης σοβαρών επενδύσεων, που αποτελούν τον μόνο δρόμο για την αντιμετώπιση της ανεργίας.

Ποια είναι η θέση σας απέναντι στις διεργασίες που συντελούνται στον κομματικό χάρτη της χώρας;

Οι ατέρμονες συζητήσεις περί κεντροδεξιάς και κεντροαριστεράς δείχνουν συχνά να μην αντιλαμβάνονται το βάθος της κρίσης και την απαίτηση των πολιτών για εφαρμόσιμες και αποτελεσματικές λύσεις. Το τέλος της μεταπολίτευσης σηματοδοτείται από την ανάγκη της κοινωνίας μας για την αλήθεια, για το νέο κοινωνικό συμβόλαιο με βάση την αλήθεια, και βέβαια την ανταπόκριση στην ανάγκη αυτή υπεύθυνων πολιτικών προσώπων.

Ποιος, κατά τη γνώμη σας, πρέπει να είναι ο οδικός χάρτης για την έξοδο από την κρίση;

Πρώτιστη προτεραιότητα η αποκατάσταση του κλίματος εμπιστοσύνης. Η σοβαρή και με γνώση των διεθνών συσχετισμών εκπροσώπηση της χώρας ως σοβαρού και αξιόπιστου ευρωπαϊκού κράτους. Η εκπόνηση ενός σχεδίου παραγωγικής ανασυγκρότησης με αιχμή τον πρωτογενή τομέα, την καινοτομία και τον τουρισμό. Η μείωση των φορολογικών συντελεστών και η δημιουργία κλίματος προσέλκυσης επενδύσεων. Η εισαγωγή της αξιολόγησης σε όλες τις παρεχόμενες δημόσιες υπηρεσίες και λειτουργίες. Η λειτουργία αξιόπιστων κρατικών ελεγκτικών μηχανισμών που βάζουν φραγμό στην ασοδοσία και προστατεύουν το δημόσιο συμφέρον. Η επένδυση στην αριστεία σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Η μηδενική ανοχή στη βία της καθημερινότητας και στην ανομία που προκλητικά βαφτίζεται από κάποιους κοινωνικό κίνημα και που καταστρέφει τον δημόσιο χώρο και τον πλούτο της χώρας. Η οριστική κατάργηση του κομματικού κράτους, των κομματικών μανδρινών στις θέσεις ευθύνης που σκοτώνουν την αξιοκρατία και καθιστούν τη δημόσια διοίκηση αναξιοπύστη και αντιπαραγωγική. Τέλος, η λειτουργία των θεσμών. Ο καταλυτικός παράγοντας που διαφοροποιεί τις δυτικού τύπου σύγχρονες δημοκρατίες από τις λατινοαμερικάνικες μπανανίες και τα αυταρχικά καθεστώτα.